

Descobrim el Castell de Miravet amb els sentits

Educació Infantil

Guia de l'activitat

CONTINGUT

Dades bàsiques de l'activitat.....	3
Objectius generals de l'activitat.....	3
Disseny de l'activitat.....	4
Consideracions prèvies.....	4
Adaptació curricular.....	5
Desenvolupament de l'activitat.....	11
Quadre resum del desenvolupament de l'activitat.....	14

DADES BÀSIQUES DE L'ACTIVITAT

Destinataris | Educació Infantil

Breu descripció | Pere A través dels sentits, els infants descobriran com devia ser viure a un castell medieval.

Conceptes clau | vida quotidiana, Edat Mitjana, sentits

Temps estimat de duració | 1 hora 15 minuts.

Materials necessaris | no caldrà portar res per desenvolupar l'activitat, tot el material es facilitarà al monument.

OBJECTIUS GENERALS DE L'ACTIVITAT

Descobrir qui eren els templers i com vivien.

Participar de manera activa en el desenvolupament d'un relat.

Experimentar amb els sentits (tacte, olfacte, oïda, vista).

Participar en una activitat col·lectiva expressant les idees pròpies i respectant les dels altres.

Despertar l'interès en els infants pel nostre passat.

CONSIDERACIONS PRÈVIES

L'etapa d'educació infantil és una etapa on els infants comencen a explorar i a entendre el món en el qual vivim. Mitjançant l'exploració i l'observació, identifiquen durant aquesta etapa inicial de l'educació els diferents elements que conformen el seu entorn més immediat, però també aquell que no forma part del seu dia a dia; per aquesta raó, el desenvolupament de l'activitat educativa en un lloc diferent de l'escola permet també als infants prendre consciència de l'existència de llocs on els éssers humans van viure i es van relacionar en el passat, igual que ells ho fan actualment a casa, a l'escola o al parc.

Treballar el pas del temps i els canvis i les continuïtats produïdes al llarg d'aquest no és senzill amb l'alumnat d'educació infantil degut a la complexitat d'aquest procés. En aquest sentit, els elements bàsics que conformen la seva quotidianitat (vestir, alimentar-se, dormir, relacionar-se) no disten gaire dels que van experimentat els homes i dones a l'Edat Mitjana; per tant, situar aquests elements en el centre de l'activitat permetrà als infants establir connexions i empatitzar amb el passat.

L'exploració del món es fa a través dels sentits, per això aquesta activitat planteja la descoberta del Castell de Miravet a través de la vista, el tacte, l'olfacte i l'oïda, treballant especialment la seva interrelació per tal d'aprofundir en la percepció de l'entorn. Tanmateix, l'activitat té en compte les diferents discapacitats que poden afectar al desenvolupament sensorial, i es plantegen diverses alternatives per tal d'evitar l'exclusió i facilitar el seguiment de tota l'activitat.

ADAPTACIÓ CURRICULAR

L'activitat educativa ha estat dissenyada seguint el que estableix el Decret 181/2008, de 9 de setembre, que ordena els ensenyaments del segon cicle de l'educació infantil. Les finalitats d'aquesta etapa es concreten explicitant les capacitats que ha d'assolir l'alumnat i que els permetrà utilitzar els coneixements, actituds i habilitats que adquireixen de manera transversal i interactiva en diversos contextos i situacions.

En total, al currículum s'estableixen 9 capacitats (motrius, cognitives, emocionals o d'equilibri personal, relacionals i d'inserció i actuació social), organitzades al voltant de quatre eixos competencials. A partir d'aquí, el currículum s'estructura en tres àrees curriculars: descoberta d'un mateix i dels altres, descoberta de l'entorn i comunicació i llenguatges.

Eix 1: Aprendre a ser i actuar d'una manera més autònoma:

1. Progressar en el coneixement i domini del seu cos, en el moviment i la coordinació, tot adonant-se de les seves possibilitats.
2. Assolir progressivament seguretat afectiva i emocional i anar-se formant una imatge positiva d'ell mateix i dels altres.
3. Adquirir progressivament hàbits bàsics d'autonomia en accions quotidianes, per actuar amb seguretat i eficàcia.

Eix 2: Aprendre a pensar i comunicar

4. Pensar, crear, elaborar explicacions i iniciar-se en les habilitats matemàtiques bàsiques.
5. Progressar en la comunicació i expressió ajustada als diferents contextos i situacions de comunicació habituals per mitjà dels diversos llenguatges.

Eix 3: Aprendre a descobrir i tenir iniciativa

6. Observar i explorar l'entorn immediat, natural i físic, amb una actitud de curiositat i respecte i participar, gradualment, en activitats socials i culturals.
7. Mostrar iniciativa per afrontar situacions de la vida quotidiana, identificar-ne els perills i aprendre a actuar-hi en conseqüència.

Eix 4: Aprendre a conviure i habitar el món

8. Conviure en la diversitat, avançant en la relació amb els altres i en la resolució pacífica de conflictes.

9. Comportar-se d'acord amb unes pautes de convivència que el portin cap a una autonomia personal, cap a la col·laboració amb el grup i cap a la integració social.

1. OBJECTIUS D'APRENTATGE

Descoberta d'un mateix i dels altres

Prendre consciència de les capacitats sensitives i d'expressió del cos humà.

Desenvolupar el treball amb els sentits per obtenir informació.

Aprendre a interpretar l'espai a través dels sentits.

Ser conscient de les possibilitats i capacitats dels altres, i actuar en conseqüència.

Descoberta de l'entorn

Aprendre a identificar els elements naturals i antròpics que conformen un entorn determinat.

Identificar els canvis produïts en situacions quotidianes al llarg del temps.

Despertar l'interès per la història i el passat del Castell de Miravet.

Desenvolupar una actitud positiva vers el patrimoni cultural, fent a l'alumnat partícip de la importància de la seva conservació.

Comunicació i llenguatges

Desenvolupar l'atenció i l'escolta per obtenir informació rellevant.

Participar activament en una narració.

Participar amb interès i interactuar en converses, respectant les dinàmiques de la conversa en grup i les opinions dels companys i companyes.

Ser conscients de les possibilitats comunicatives del propi cos.

2. CONTINGUTS

Descoberta d'un mateix i dels altres

Autoconeixement i gestió de les emocions

Exploració i reconeixement de les pròpies possibilitats a través del cos.

Joc i moviment

Exploració de moviments en relació amb un mateix, els altres, els objectes, i la situació espaciotemporal, tot avançant en les possibilitats expressives del propi cos.

Organització progressiva de la lateralitat

Experimentació i interpretació de sensacions i significats referits a l'espai i el temps.
Sentiment de pertànyer al grup i compromís de participar en projectes compartits.

Autonomia personal i relacional

Iniciativa per fer propostes, comunicar experiències i participar activament en la presa de decisions.

Exercitació progressiva d'hàbits que afavoreixin la relació amb els altres: cura, atenció, escolta, diàleg i respecte.

Descoberta de l'entorn

Exploració de l'entorn

Observació i identificació de diferents elements de l'entorn.

Respecte pels elements de l'entorn natural i social.

Experimentació i interpretació

Observació i reconeixement de semblances i diferències en organismes, objectes i materials.

Curiositat i iniciativa per la descoberta, per fer-se preguntes, cercar informació de diferents fonts, compartir-la amb els companys i companyes de classe, i organitzar-la en els diferents models.

Raonament i representació

Identificació d'alguns canvis en la vida quotidiana i els costums en el pas del temps i en situacions properes.

Identificació de canvis que es produeixen en l'entorn i en el temps.

Comunicació i llenguatges

Observar, escoltar i experimentar

Sensibilitat i interès per l'escolta, l'observació i l'exploració de les possibilitats sonores, simbòliques, cinètiques i plàstiques d'elements de l'entorn.

Escolta i comprensió de narracions, contes, cançons, llegendes, poesies, endevinalles i dites, tradicionals i contemporànies, com a font de plaer i d'aprenentatge.

Parlar, expressar i comunicar

Ús i valoració progressiva de la llengua oral per evocar i relatar fets, per expressar i comunicar idees, desigs i sentiments, com a forma d'aclarir, organitzar i accedir al propi pensament, per regular la pròpia conducta i la dels altres.

CONTINGUTS		OBJECTIUS	CAPACITATS								
			1	2	3	4	5	6	7	8	9
Descoberta d'un mateix i dels altres	<p><i>Autoconeixement i gestió de les emocions</i> Exploració i reconeixement de les pròpies possibilitats a través del cos.</p> <p><i>Joc i moviment</i> Exploració de moviments en relació amb un mateix, els altres, els objectes, i la situació espaciotemporal, tot avançant en les possibilitats expressives del propi cos.</p> <p><i>Organització progressiva de la lateralitat</i> Experimentació i interpretació de sensacions i significats referits a l'espai i el temps. Sentiment de pertànyer al grup i compromís de participar en projectes compartits.</p> <p><i>Autonomia personal i relacional</i> Exercitació progressiva d'hàbits que afavoreixin la relació amb els altres: cura, atenció, escolta, diàleg i respecte.</p>	Prendre consciència de les capacitats sensibles i d'expressió del cos humà.									
	Desenvolupar el treball amb els sentits per obtenir informació.										
	Aprendre a interpretar l'espai a través dels sentits.										
	Ser conscient de les possibilitats i capacitats dels altres, i actuar en conseqüència.										

Descoberta de l'entorn	<p><i>Exploració de l'entorn</i> Observació i identificació de diferents elements de l'entorn. Respecte pels elements de l'entorn natural i social.</p> <p><i>Experimentació i interpretació</i> Observació i reconeixement de semblances i diferències en organismes, objectes i materials Curiositat i iniciativa per la descoberta, per fer-se preguntes, cercar informació de diferents fonts, compartir-la amb els companys i companyes de classe, i organitzar-la en els diferents models</p> <p><i>Raonament i representació</i> Identificació d'alguns canvis en la vida quotidiana i els costums en el pas del temps i en situacions properes Identificació de canvis que es produeixen en l'entorn i en el temps</p>	Aprendre a identificar els elements naturals i antròpics que conformen un entorn determinat.																
	Identificar els canvis produïts en situacions quotidianes al llarg del temps.																	
	Despertar l'interès per la història i el passat del Castell de Miravet.																	
	Desenvolupar una actitud positiva vers el patrimoni cultural, fent a l'alumnat partícip de la importància de la seva conservació.																	
Comunicació i llenguatges	<p><i>Observar, escoltar i experimentar</i> Sensibilitat i interès per l'escolta, l'observació i l'exploració de les possibilitats sonores, simbòliques, cinètiques i plàstiques d'elements de l'entorn. Escolta i comprensió de narracions, contes, cançons, llegendes, poesies, endevinalles i dites, tradicionals i contemporànies, com a font de plaer i d'aprenentatge.</p> <p><i>Parlar, expressar i comunicar</i> Ús i valoració progressiva de la llengua oral per evocar i relatar fets, per expressar i comunicar idees, desigs i sentiments, com a forma d'aclarir, organitzar i accedir al propi pensament, per regular la pròpia conducta i la dels altres.</p>	Desenvolupar l'atenció i l'escolta per obtenir informació rellevant.																
	Participar activament en una narració																	
	Participar amb interès i interactuar en converses, respectant les dinàmiques de la conversa en grup i les opinions dels companys i companyes.																	
	Ser conscients de les possibilitats comunicatives del propi cos.																	

Arribada al Castell de Miravet. Benvinguda i introducció

En arribar al castell, es donarà la benvinguda als infants i ens farà una breu introducció al lloc on estem i a la dinàmica de l'activitat. Donat que els cinc sentits són claus per desenvolupar-la, repassarem quins són aquests cinc sentits i què ens permeten fer. Finalitzada la introducció, començarem la descoberta del castell¹.

El nostre cos ens permet fer moltes coses. Coneixeu quins són els cinc sentits?
Per a què penseu que ens serveixen les orelles? I els ulls?
Quantes coses podem fer amb les mans? I parlar? Podem parlar amb les mans?

La vista. Fins a on arriben els nostres ulls?

La primera part es desenvoluparà a la terrassa sud. Des d'aquí es divisa l'entorn de Miravet, format per diferents elements naturals i antròpics. Observarem el paisatge i explicarem què és allò que veiem, quins elements són més fàcils de veure i quins més difícils, quins són els més petits i els més grans etc. Aquesta part servirà per introduir la construcció del castell i entendre perquè van escollir aquell lloc concret.

Observeu atentament el paisatge. Què veieu?
Perquè penseu que els que van construir el castell ho van fer tan amunt?
Penseu que els homes i dones de l'Edat Mitjana veien el mateix que nosaltres? Què penseu que podria ser diferent?

¹ Alternativament, l'activitat es pot desenvolupar sota el guiatge d'un personatge històric, Pere de Rovira, que va viure al Castell i que per tant, pot explicar als infants com era la seva vida allà. Els infants poden vestir-se de templers aprofitant el vestuari ja existent.

El tacte. Toca-Toca

Des de la terrassa sud ens traslladarem fins l'església del castell, on començarem a treballar el tacte. Amb diferents fragments de teixit (pell, vellut, llana,) descobrirem les diferents textures, sabrem si es feien servir per a vestits luxosos, per a la lluita o per no passar fred i els compararem amb els nostres propis.

Dividits per parelles, un infant de cada parella es tancarà els ulls i l'altre farà de guia, portant-lo fins a l'altra punta de la sala per poder tocar un coixí, identificar el material i explicar quin és el seu tacte, així com pensar si amb aquest material es podria construir una casa. Després canviaran els rols, i el que feia de guia tancarà els ulls i es deixarà guiar fins tocar la paret. Igualment, haurà d'identificar quin és el material que està tocant i si serviria o no per construir un edifici. Aquesta activitat permet també ser conscient de la dificultat de moure's sense llum i dels contrastos entre dia i nit.

Sou capaç de reconèixer de quin material està feta la paret només tocant-la, sense veure-la? Quin tacte té?

Amb quins altres materials penseu que podem construir una casa?

Què passa si no hi ha llum? Què ens ha passat quan hem hagut de caminar amb els ulls tancats? Com ens hem sentit?

Quines diferències trobeu entre els teixits que es feien servir a l'Edat Mitjana? Quins són més suaus? Quins més aspres? Quins pesen més? Per a què penseu que es feien servir?

La oïda. Com sona un castell?

Asseguts a terra, i amb els ulls tancats, primer intentarem identificar quins són els sorolls que podem escoltar actualment al castell, i ens imaginarem si són els mateixos que sentien els homes i dones de l'Edat Mitjana. Després, sentirem alguns sorolls d'elements familiars que intentarem identificar:

- Animals: gall, ase, cavall, ovella. Quin paper tenien aquests animals a l'Edat Mitjana?
- Espases. Quina era una de les activitats principals que desenvolupaven els templers?
- Campanes. Per a què servien les campanes?
- Al castell quan fa mal temps: llar de foc, tempesta

Alguna vegada hem sentits aquests sorolls? On?

Quins sorolls sentim quan som a l'escola o a casa?

Adaptació per a discapacitats auditives: es facilitaran diferents objectes/reproduccions dels elements escoltats.

Discapacitats visuals: en el cas dels infants amb discapacitat visual, els objectes/reproduccions poden ajudar a reforçar l'activitat combinant el tacte i l'oïda per identificar formes amb sorolls.

L'olfacte. Com olora un castell?

Finalment, treballarem l'olfacte. Primer pensarem sobre les olors que coneixem. Quines ens agraden i quines no? Quines coses fan mala olor i quines bona olor? Després, intentarem esbrinar l'olor que s'amaga en unes petites capsas d'olors i que estan lligats al món de la natura.

Per finalitzar l'activitat, i amb l'ajuda de la representació iconogràfica dels sentits, repassarem quins hem fet servir al llarg de l'activitat i tot el que podem fer a través d'ells.

QUADRE RESUM DEL DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT

Què farem	Com ho farem	Materials	Temporització
Benvinguda i introducció	Introducció al Castell de Miravet i a l'activitat	Vestits de templers (opcional)	15 min
La vista. Fins a on arriben els nostres ulls?	Observació del paisatge i identificació d'elements naturals i antròpics.	Prismàtics (Opcional)	15 min
El tacte. Toca-Toca	Descobrir amb el tacte amb quin material està construït el castell i quins eren els teixits amb els quals es confeccionava la roba a l'Edat Mitjana.	Teixits Imatges de vestimenta medieval	20 min
La oïda. Com sona un castell?	Descobrir amb l'oïda quins eren els sorolls que se sentien al castell a l'Edat Mitjana.	Tablet amb sorolls Material de suport	10 min
L'olfacte. Com olora un castell?	Descobrir alguns dels olors naturals més característics mitjançant capsas d'olors.	Capses d'olors Imatges dels elements	15 min